

גליון לחיזוק
וביסוס הבית
היהודי על אדני
השמחה והשלום
גליון י"ד

אויסגאבע פון חיזוק
און השקפה פאר
די אידישע שטוב,
אריינצוברענגען
שמחה און שלום
תשע"ב לפ"ק

בנין ביתך

א גוטער שידוך

וואס איז דער אפטייטש פון דער ווארט "שידוך"?
רואיגקייט.

א גוטער שידוך מיינט רואיגקייט אין שטוב, און א רואיגקייט מיט וועמען מען האט חתונה געהאט. אזוי ווי עס שטייט אין פסוק "ומצאן מנוחה אשה בית אישה" די פרוי זאל טרעפן רואיגקייט אין שטוב פון איר מאן.

וואס פונקטליך איז דאס רואיגקייט אין שטוב?

ווען דו האסט אין הארץ א ווייטאג, אדער ווייל דו ביזט מיט עפעס דורכגעפאלן און עס דריקט דיר, אדער ווייל דו האסט געהאט א שווערן טאג און דו ווילסט איינער זאל דיר אויסהערן און מיטפילן, אדער ווייל דו ווילסט פון איינעם א עצה, אדער דו ביזט מיט עפעס פארפלאנטערט, און דו דארפט איינער וואס זאל דיר געבן די פולע צייט זיך דורכצורעדן און זיין אינטערסירט דיר צו העלפן. האסטו נישט שטענדיג וואו אויסצוגיסן דיין הארץ.

דו טראכטסט אז ווען דו וואלסט געהאט אן אויער וועמען משתתף צו זיין מיט דיין ווייטאג, כדי זיך גוט אויסצורעדן, און יענער וואלט דיר פארשטאנען און מיטגעפילט, וואלט די לאסט אראפגעגאנגען פון דיר, דאגה בלב איש ישיחנה לאחרים, אז מען האט א ווייטאג דארף מען דאס אויסרעדן פאר א צווייטן, אבער ווען עס קומט למעשה ביזטו נישט גרייט צו רעדן.

און פארוואס טאקע? האסטו דען נישט קיין גוטע פריינד וואס זאלן דיר אויסהערן? און באמת האסטו שוין אסאך מאל געוואלט צוגיין צו איינעם רעדן, אבער דיין הארץ האט דיר נישט געלאזט, פארוואס?

ווייל עס פעלט צוטרוי.

עס קען זיין איינס פון צען מחשבות וואס לויפן דורך אין מח, פארוואס מען זאל זיך נישט וועלן עפענען פאר א צווייטן און ארויסגעבן די אינערליכע געפילן און ווייטאג.

איינס. ווער זאגט אז ער האט יעצט צייט צו מיר?, אפשר וועט ער מיר אוועק מאכן, "איך אייל זיך יעצט", "רוף מיר שפעטער אויף מיין סעלפאן", "טעקסט מיר", אדער "אונז וועלן מיר שוין רעדן מארגן".

צוויי. ווער זאגט ער וועט זיין געדולדיג אויסצוהערן מיינע ווייטאגן? קען זיין בשעת איך וועל רעדן צו אים, וועל איך באמערקן אויף זיין פנים, אז ער טוט מיר א גאנצע טובה מיטן אויסהערן, און ער שאקלט זיין פיס נערוועזערהייט, ווען וועט ער שוין ענדיגן?

דריי. ווער זאגט אז ער וועט מיר נישט אויסלאכן? קען זיין אז איך וועל אים דערציילן אז איך האב א שרעק פון א קאץ וואס דרייט זיך יעדע נאכט נעבן בעט, וועט ער מיר שענקען אזא בליק מיט א שמייכל, אז איך וועל אין די קומענדיגע פאר יאר נישט קענען שטיין אין זיינע פיר אמות.

פיר. אפשר וועט ער מיר פרובירן צו בארואיגן און גלייך אוועק מאכן און זאגן "עה ס'איז גארנישט"? ער וועט האלטן אז דער פראבלעם איז נישט אזוי גרויס ווי איך מאך דאס, און איך בלאז דאס אויף פאר גארנישט.

פינף. אפשר וועט ער נישט פארשטיין וואס איך רעד? צו פארשטייט ער דען מיינע ספעציעלע געברויכן? ער קען דען מיין היסטאריע און אלעס וואס איך גיי אריבער אז ער זאל מיר פארשטיין?

זעקס. אפשר וועט ער נישט מיטפילן מיט מיר? ער וועט טאקע פארשטיין מיט זיין מח אז איך בין אין א דילעמא, אבער צו וועט ער דאס מיטפילן? צו וועל איך פילן אז איך האב אן אח לצרה?

זיבן. אפשר וועט ער זאגן איך קען דיר גארנישט העלפן? ער וועט אפילו נישט פרובירן זעהן וואס ער קען מיר העלפן? עס וועט אים זיין וויכטיגער זיינע נאנטערע אויסצוהערן, אדער ארויסצוהעלפן?

גליון זה נחנך לע"נ הגה"ק ר' יצחק אייזיק ב"ר עשה יחזקאל זי"ע עקאלוב
צו מנדב זיין א גליון לעילוי נשמת וכדו' כדי לזכות את הרבים רופט: 347-554-1199 אדער שיקט א אימעיל צו binyan@yeshivanet.com

יעדער אין שטוב - און בפרט די פרוי -, דארף וויסן, און שפירן אין אלע רמ"ח אברים, אז עס איז דא אין שטוב אן אויער, וואס איז גרייט מיט צייט, אויפמערקזאמקייט, געדולד, און וועט זיך אריינלייגן אין מיינע שיק - בעסער געזאגט, ער דארף זיך נישט אריינלייגן, ווייל ער איז שוין דארט - צו פארשטיין, וואס מיר דריקט, ער וועט זיין גרייט צו טון אלעס אויף דער וועלט מיר צו העלפן, ער וועט אלעמאל שטיין אויף מיי זייט, און וועט נישט ארויסגעבן וואס איך זאג אים, נישט פאר די מאמע און נישט פאר די געשוויסטער אדער פריינד, און איז אמת'דיג אינטרעסירט אין מייין טובה.

עס דארף זיין צווישן זיי אן אפענע ליניע פון קענען זיין רואיג מיט'ן איבערגעבן פאר דעם אנדערן די אינערליכע הרגשים, פרייד און טרויער, איבערשמעסן די פלאנטערנישן וואס מען גייט דורך, טרעפן אן אפענער אויער, מען זאל זיך קענען אויסרעדן ווען עס טוט עפעס וויי, און מען זאל נישט פילן קיין פחד ארויסצוגעבן וואס מען האט.

און דאס דארף מען אנהייבן צו בויען צוביסלעך מער און מער, פון די מינוט ווען מען גייט ארויס פון אונטער די חופה.

און דער ערשטער טריט דאס צו בויען, איז דורך געטריישאפט.

די ווארט "נאמן" האט צוויי טייטשן, געטריי, און צוטרוי, ומצאת את לבבו "נאמן" לפניך, איז טייטש אז אברהם אבינו איז געווען אין הארץ געטריי פאר דעם רבש"ע, ער האט נישט געפעלטשט אין אים אונטער קיין שום אומשטענדן, בכל ביתי "נאמן" הוא וואס דער רבש"ע האט טיטולירט משה רבינו, איז טייטש אז ער איז פארלעסליך, מען קען האבן אין אים צוטרוי.

די צוויי זענען געקניפט און געבינדן, אין וועמען האט מען צוטרוי? וועמען געטרויט מען אז ער וועט טון נאר וואס איז גוט?, ווען קען א מענטש שלאפן רואיג ווייל ער האט איינעם וואס וועט שוין דאגה'ן פאר אים? ווען עס איז דא איינער וואס איז אים געטריי.

וואס איז דאס געטריישאפט? און וויאזוי אויסצוהערן און מיטפילן, און וואס מען דארף טון עס זאל ח"ו נישט ווערן צובראכן די צוטרוי, אין א קומענדיגע געלעגנהייט אי"ה.

אכט. אפשר אז איך וועל אים זאגן מייין סוד וועט ער דאס אמאל נוצן אנטקעגן מיר? צו וועל איך דען שטענדיג בלייבן זיין גוטער חבר?.

ניין. אפשר איז ער מיר נישט געטריי און ער וועט מיר געבן אן עצה וואס איז אנטקעגן מיינע אינטרעסן, אדער אז איך וועל זיך אויסרעדן אויף איינעם, וועט ער איבערדרייען דעם דאשיק, און אנעמען אז יענער איז גאר גערעכט און נישט איך?.

צען. אפשר בין איך נישט גערעכט אז איך נעם צו זיין צייט און איך לייג זיך אן אויף אים? צו איז ער דען געבוירן געווארן מיר אויסצוהערן און פארשטיין מיינע קוועטשענישן, טראץ זיין גוטסקייט און גוטהארציגקייט?

דאס אלעס איז א מאנגל אין צוטרוי (טראס"ט). מען איז נישט רואיג מיט יענעם אז ער וועט מיר וועלן פארשטיין, אויסהערן, און אז ער איז גרייט אויסצוהערן, און אלע אנדערע מחשבות וואס לויפט אין מח, ווען מען איז נישט רואיג צו געטרויען.

וואס פאסירט נאכדעם?, איין ווייטאג ברענגט די צווייטע, מען ווערט מער און מער פארפלאנטערט אין זיך, און מען דארף שוין אנקומען צו ספעציעלע הילף וואס קאסט אוצרות. און פון דעם מומחה האט מען שוין נישט מורא, ווייל מען באצאלט דאך ער זאל האבן צייט און געדולד, און ער וועט מיר זיכער נישט אויסלאכן, ווייל אויב יא וועט ער דאך נישט מאכן קיין געלט, און מסתם וועט ער פארשטיין וואס איך רעד, ווייל ער זאגט דאך אליין עדות אויך זיך אז ער איז פעהיג אויסצוהערן און פארשטיין, און א עצה וועט ער מיר זיכער פרובירן צו געבן, כדי איך זאל נישט פילן אז איך האב באצאלט פאר גארנישט, און פאר געלט וועט ער זיכער שטיין אויף מייין זייט, און מייין סוד וועט ער זיכער נישט ארויסגעבן ווייל ער מוז דאך האלטן אלעס בסוד.

דאס איז אלעס באצאלטע צוטרוי, און נישט אמת'דיג און אויפריכטיג.

ווען מען וואלט אין די אייגענע שטוב אויפגעבויט אין זיך א הונדערט פראצענטטיגע צוטרוי, אז מען זאל זיך קענען פארלאזן אויף דיר און געטרויען אז דו ביזט דא מיט דיין הארץ און מח אין אלע מצבים, דעמאלס אפילו מען איז נישט דער חכם מכל האדם צו לעזן אלע סארטן קאמפליצירטע מצבים, וואלט מען אסאך איינגעשפארט פון דארפן לויפן צו פראפעסיאנלע מענטשן.

מען דארף געבן אין שטוב א רואיגקייט אז עס זאל נישט זיין קיין שום אנגעצויגנעקייט און פחד זיך אויסצווערן, מען זאל האבן אין דיר פולע צוטרוי, אז דו וועסט טון וואס איז נאר מעגליך צו העלפן, בארואיגן, און לעזן דעם מצב. מען דארף געבן דעם געפיל, אז מען איז גרייט, מיט הארץ און מח, צייט און געדולד, ווען אימער עס פעלט אויס, און ווילאנג עס פעלט אויס, און מאכן זיכער אז די אלע צען סיבות איז נישט שייך ביי דיר.

פאר יעוץ און הדרכה
אין עניני שלום בית
רופט הרב יצחק לויפער
718-789-1456
שטרענג קאנפידענשל - גוטע פרייזן
בהמלצת הרבנים שליט"א

ושמחת אתה וביתך

לא הגידה אסתר

אריין קוקנדיג צווישן די שורות פון מגילת אסתר, קען מען באמערקן גאר א שטארקע קאנטראסט, צווישן דריי פאמיליעס וואס האבן געוואוינט אין שושן. צוויי פון די האבן געענדיגט מיט א גרויסן דורכפאל, און די דריטע האט געלעבט און גענדיגט מיט א אויסערגעווענליכע הצלחה.

וואס איז געווען די ענדע פון די ערשטע צוויי? ביטער ווי א גאל, דער ערשטער איז געבליבן אן אלמן, נאכ'ן פטרן בידים די אייגענע ווייב, דער צווייטער איז די פרוי געבליבן אן אלמנה, נאכ'ן הענגען דעם מאן. מער קאמיש איז, אז דער צווייטער האט געמאכט דעם ערשטן פאר אן אלמן, און דער ערשטער האט געמאכט די צווייטע פאר אן אלמנה.

באטראכטנדיג אבער די דריטע פאמיליע, באמערקט מען, אז כאטש די ערשטע צוויי האבן זיך פארמאסטן זיי אונטערצוברענגען, האט דאס ווייניג וואס געהאלפן, זיי זענען געבליבן לשם ולתפארת ביז דעם היינטיגן טאג.

און וואס איז טאקע געלעגן די אויסטערלישע הצלחה פון מרדכי ואסתר, און די מפלה פון להבדיל אחשוורוש - ושתי, המן - זרש?

דער חילוק האט געמאכט איין זאך: וויאזוי זייער פיראהאג איז געווען פארהאנגען.

אחשוורוש מיט המן האבן געהאט ארויף געצויגן זייער פיראהאג, און להבדיל בין טומאה לטהרה, מרדכי ואסתר האבן דאס געהאלטן אראפגעצויגן.

דער בעסטער און שטערקסטער מויער פאר א אידישע שטוב, עס זאל בלייבן שטארק און פעסט, און עס זאל נישט איינפאלן דורך פרעמדע ווינטן, זענען די פשוטע פירעהנג וואס זענען דא אויף יעדע פענסטער.

כאטש די פיראהאג זענען ווייך און עלאסטיש, און לאזט זיך זייער גרינג און שנעל באוועגן פון די ווינטן, און א בלאז פון א קינד'ס מויל קען דאס פאררוקן פון פלאץ, דאך האט דאס א שטארקע ממשות און א משמעות אין דאס הארמאנישן צוזאמענלעבן פון א בית נאמן בישראל.

און דאס איז בעיקר ווייל דער פיראהאג פארדעקט די שויבן, און ווען דער פענסטער איז פארדעקט, קען א דרויסנדיגער נישט אריינקוקן, און די אינווייניגסטע קענען נישט ארויסקוקן. אבער ווען עס איז אוועקגערוקט, און מען ערלויבט פרעמדע אריינקוקן, אדער מען קוקט ארויס נייגעריגהייט, ברענגט דאס אומבאטעמטע רעזולטאטן.

עס הייבט זיך אן ווען מען קוקט ארויס פון פענסטער.

מען באטראכט די אלע שמייכל'דיגע און אויפגעלייגטע געזיכטער וואס דרייען זיך אין די גאסן, און מען זעט זיי ארומגעהאנגען מיט צוקערלעך און באשמירט מיט האניג, עלעגאנטע וועגעלעך מיט אויסגעפיצטע פרינצן, און עס הייבט זיך אן דאכטן, אז עס איז לוינט זיך צו ווערן א שותף מיט די גליקן, ווייל ווער אויף די וועלט איז גליקליכער פון זיי?

מען כאפט א בליק ביים שוואגער / שוועגערין, פריינד / פריינדיגע, שכן / שכנה, און עס הייבט זיך אן דאכטן אז דארט איז דא לכאורה מער שמחה, מער שלום בית, געלונגענערע קינדער, אדער גאר מער געלט, און כבוד, שענערע פאזיציעס, און מכובד'יגע בליקן פון ארום.

די אייגענע באטעמטע ווינקל, וואו מען לעבט מיט א געשמאקע הארמאניע און העכערע אטמאספער, ווערט פלוצלינג נישט באקוועם, וואס מען האט, ווערט מיטאמאל נישט גענוג און גאר ווייניג, מען פארגעסט פון די אייגענע געבענטשטע מתנות, און מען פארטראכט זיך אויף אן אנדערנס, און טייל מאל פאלט ליידער אויך אן אומחן אויף די נאנטע, צו אויף דעם מאן, אדער אויף די ווייב, נאכן פאנטאזירן און אויסדמיונען אן היימיש געמאכטע גליקליך לעבן וואס דארף כלומר'ישט זיך געפינען ביי פלוני אלמוני אין שטוב.

די גמרא (סנהדרין ק"ו) דערציילט א מעשה: א קעמל האט זיך ארויסגעלאזט אויף א ווייטע רייזע, וואס איז? עס האט זיך אים פארגליסט אפאר הערנער, זיינע אייגענע מעלות איז אים נישט גענוג געווען, ער האט געטראפן אין חיות גארטן דעם אקס, און עס האט זיך אים פארשמעקט, דער קעמל דארף הערנער...

וואס איז געווען דער סוף מיט דעם קעמל? דערציילט די גמרא, אז די אויערן זיינע, מיט וואס דער קעמל שטאלצירט, האט מען אפגעשניטן.

צוויי קאנקורענטן האבן זיך אמאל געעפנט אויף דעם זעלבן גאס, מיט די צייט האט דער ערשטער שטארק מצליח געווען, דער צווייטער ווידער, איז געבליבן שטיין, און זיך נישט גערוקט פאראויס, און פארקערט גאר זיינע קונים זענען געווארן שוואכער און שוואכער.

פארוואס? ווייל אין די צייט וואס דער ערשטער האט זיך קאנצעטרירט צו בויען זיין אייגן געשעפט, און אריין געלייגט קאפ און מח, וואס און וויאזוי ער קען מאכן בעסער און שענער, איז דער צווייטער געווען פארנומען מיט איין זאך: ווער און וויפל מענטשן זענען שוין היינט געווען ביים קאנקורענט, און וואספארע באשטעלונגען ער מאכט, און וואס מען קען נאך באמערקן ביי אים און זיך דערוויסן נאך א סוד.

ווען אנשטאט זיך קאנצעטרירן צו בויען די אייגענע שטוב, איז מען פארנומען צו אוועק ציען די פיראהאג און אריינבליקן ביי א צווייטן, כדי צו עפענען דעם אפעטיט און זען וואס ער האט, און איך נישט, אפשר וועל איך דאס אויך קענען עררייכן, דאס ברענגט אז דער קאפ און מח, גייט אוועק מיט'ן רויען, און מען בלייבט מיט גארנישט.

נאך ערגער איז ווען מען לאזט אריין פרעמדע אומגעוואונטשענע געסט ביי זיך אין שטוב, און נישט דוקא אין שלאף שטוב, נאר מען לאזט זיי דורכגיין די שוועל פון טיר.

אפשר קען איינער מסביר זיין פארוואס אויף דער וועלט מען דארף [און מען מעג] אויספויקן דעם מאניס מעלות צווישן פרעמדע חבר'טעס? נאר כדי זיי זאלן אהיים גיין און ווארפן חלילה א שלעכט אויג? און פארוואס איז וויכטיג פאר דיין שכניה צו וויסן וויפל הילף דו

און צו ווייסט איינער ווער עס איז אינטרעסירט וואס דיין מאן האט בעסער ליב צו עסן פאר מיטאג, און וויפל לעפלעך צוקער ער גלייכט אין די קאווע? און ווער רעדט נאך ווען מען לאכט אפ הונטערן רוקן, מען מאכט חוזק פון זיינע שוואכקייטן און חסרונות, דאס מיינט אפגעבן כבוד פאר א מאן?

גארנישט בעסער איז ווען מען חזקט אפ פון די אייגענע פרוי, מען צולייגט אירע מיינונגען, און דורכפעלער, אז אלע חברים זאלן זיך קענען אונטערהאלטן, דאס הייסט געטריישאפט? דאס הייסט אז דו בויסט אן אייגן ווינקל אז דו ביזט משתתף דינע חברים אין פריוואטע ענינים? דערצייל נישט פאר דינע בעסטע גוטע פריינד, און גאנטסטע קרובים, פון דיין מאנס / פרויס, מעלות אדער חסרונות, חכמה אדער טיפשות, געלונגענקייטן און דורכפעלער, עס וועט קיינעם גארנישט צוגעבן, און דו וועסט נאר פארלירן אדער זיין דער שטאט'ס נער.

וואס האט דער מלך טיפש געטון ווען עס איז געווען כטוב לב המלך ביין? עס איז אים געווארן גאר וויכטיג אלע זאלן וויסן ווי געלונגען זיין פרוי איז. אחשוורוש האט נישט געוואוסט פונקטליך וואו עס זענען די גרעניצן פון זיין אדרעס, צום ערשט האט ער געלאדנט גאנץ שטאט אין זיין פריוואטע ווילא, און אין ענדע פון די הוליאנקע, ווען אלע מחיצות זענען שוין געבראכן געווארן, האט ער שוין בכלל נישט געוואוסט וואו אויף דער וועלט ער שטייט.

נאך אלעס האט אים ושתי גוט גענטפערט: דו פארשטייסט צו פערד, און נישט צו א פרוי.

המן איז מיט קיין האר נישט בעסער געווען, אפשר ווייסט איינער וואו אין די מגילה מען טרעפט המן רעדן פריוואט מיט זיין אשת מפחיד? דאכט זיך אז אין קיין איין פלאץ, אלעס האבן געדארפט מיטהאלטן "חכמיו" אדער "אוהביו", און ווי דער מדרש זאגט אויפ'ן פסוק, "וישלח ויבא את אהביו ואת זרש אשתו" אז המן האט געברענגט זיינע פריינד מיט זרש'ן אינאיינעם, וואס זי האט זיך געפינען דארט צו פארברענגען מיט זיי.

און אפשר ווייסט איינער וואו עס ווערט דערמאנט אין די מגילה אז אסתר איז געווען מרדכי'ס פרוי?

מרדכי און אסתר זענען א סוד, אלעס גייט באהאלטן און שטיל, מען דערציילט נישט און מען פויקט נישט, לא הגידה אסתר, מען רעדט נישט קיין איבריגע ווערטער, און מען האלט נישט אלעס מיט, אז מרדכי און אסתר זענען חתונה געהאט דארפן נישט אלע מיטהאלטן, די הייליגע חז"ל האבן אונז דאס אויסגעזאגט, און אזא סארט לעבן האלט זיך מיט הצלחה.

שמח תשמח רעים האהובים כשמחך יצירך בגן עדן מקדם, חתן כלה ווערן אנגעוואונטשן, אז זייער שמחה זאל זיין אזוי ווי די שמחה פון אדם הראשון מיט חוה אין גן עדן.

וואס איז אזוי גרויס געווען די שמחה? עס איז נישט געווען אויף וועמען צו קוקן, און קיינער האט אויף זיי נישט געקוקט. איינער האט אבער יא

געקוקט, דער שלאנג האט זיך אריינגעמישט, און אנגעווירטשאפט א חורבן.

אבער כאטש דער שלאנג איז געווארן פארשאלטן און מען האט אים אפגעהאקט די הענט און די פיס, איז ער נאך אלס געבליבן טעטיג און ארבעט פלייס'ג. מיט פארשידענע נעמען און פארמען, טייל מאל קומט ער אנטראגן אומגעבעטענע הילף, און ביז דערווייל לידיגט ער אויס די שטוב פון יעדע ווערדפולע אינהאלט, און דאס לעבן פארלירט זיין ווערד, און טייל מאל קומט ער אפען שעדיגן, מיט פאלשע דעות און קרומע מיינונגען.

האלט אייער פענסטער פארמאכט, די פירהענג פארצויגן, די מויל זאל זיין שטיל, און זיי נישט נייעריג וואס טוט זיך ביי א צווייטן, קענסט זיין גאראנטירט, אז נאכן נאכהערן א פונקטליכע באריכט פון וואס עס טוט זיך אפ ביי וועמען דו ביזט מקנא, וועסטו נישט וויסן צו דו דארפסט וויינען [אויף יענעמ'ס מצב] אדער לאכן [פון דיין נארישע קנאה].

בוי דיין אייגן ווינקל מיט שמחה און פרייד, זיי השמח בחלקו, און די וועסט האבן די וועלט און יענע וועלט, און נאך מער, וועסט האבן דעם גן עדן אויף די וועלט.

א שמחת פורים, און נישט פארגעסן אראפצומאכן די פירהאנג, פורים און אגאנץ יאר.

שואל ומשיב ?

הוספה: לכבוד די חשובע גליון.

קודם וויל איך באדאנקען פאר דעם שיינעם גליון וואס האט באוויזן אין אזא קורצע צייט ארויסצוהעלפן פאר אזוי פיל אידישע משפחות אוועק שטעלן זייערע ערשטע טריט אויף די ריכטיגע שיעס דער רבש"ע זאל אייך באצאלן.

איך האב געוואלט צולייגן אפאר ווערטער צו אייער טרעפליכע ענטפער וועגן א פרוי וואס איר מאן האלט איר אפ פון גיין באזוכן אירע עלטערן און משפחה.

עס קען טייל מאל זיין אז ווען די ווייב גייט ארויס פון שטוב פארברענגען ערגעץ אנדערש, פילט זיך דער מאן אביסל אז ער איז נישט וויכטיג און ארויס פון די זאך, כאילו מען קען טרעפן צופרידנהייט נאר ביי די מאמע און נישט ביי אים. אויב עס איז אזוי, איז גוט אז די פרוי זאל אים מסביר זיין, אז נאך א טאג אנגעשטרענגטע ארבעט ביי איר אין שטוב, פארלאנגט זיך אסאך מאל אוועק צו גיין אויף א צווייטע פלאץ ווי זי האט נישט דעם עול פון דעם גאנצן טאג.

אויך איז א גוטע זאך וואס קען צוהעלפן אז די פרוי זאל צוריק קומענדיג זיך באדאנקען פאר איר מאן, פאר'ן איר געבן די געלעגנהייט צו שעפן פרישע כחות און ווי פיל דאס האט אויפגעטון ביי איר, און אז זי פילט זיין געטריישאפט אז ער העלפט איר שעפן פרישע כחות.

בחכמה יבנה בית

רעיון בנושא שלימות הבית, בקשר לפרשת השבוע

ימי הפורים הוא זמן התיקון על שלימות הבית

וכפר אהרן על קרנותיו אחת בשנה מדם חמאת הכפרים אחת בשנה יכפר עליו.

נראה לפרש בהקדם דבריו הק' של הבני יששכר הק' (אדר מאמר ב' אות י', והובא ג"כ באגרא דכלה בראשית עה"פ וקוץ ודרדר, ויסוד הדבר הוא מרכותינו הקודמים, השל"ה הק' והמגלה עמוקות) עה"פ וקוץ ודרדר תצמיח לך, דהנה נכתב בתורה ד' רבתי בפסוק שמע ישראל וגו' ה' אחד, ולעומת זה נכתב ר' רבתי בפסוק (שמות ל"ד י"ד) לא תשתחוה לאל אחר, והוא כעין אותיות גדולות שכותבין לתינוק שאין לו דעה שלימה בכדי שיוכל להבחין החילוק שבין ד' לר', כמו כן נכתבו בתורה אלו האותיות רבתי, להורות שמאד צריך האדם לשקול בדעתו ולהסתכל בכל מעשיו, אם מעשיו הם בדרכי היחוד או להיפוך, וזהו שנאמר לאדם הראשון כאשר נתפתה לעין הדעת וקוץ ודרדר תצמיח לך, היינו החילוק שבין ד' לר' הן בתמונה הן במספר היא קוץ, בתמונה הנה נוסף על תמונת הד' על הר' הקוץ שלאחריו, ובמספר הנה נוסף במספר הד' על הר' כמנין קוץ, הנה אמר לו השי"ת כיון שנתית אחר עין הדעת טוב ורע, כבר נתערבב הדעת ויוכל למעות ח"ו בין אחד וכו' היינו בין ד' לר', וזהו וקוץ ודרדר תצמיח לך כבר תוכל למעות ח"ו בין ד' לר' ובין ר' לר', אשר ישתנו מזה מזה בקוץ בתמונה ובמספר עכ"ד

השמן והערב רב פגמו בהד' של אחד

ונקדים עוד פי' נפלא שב' בס' לחם תרומה מה ששמע בשם הגר"א מוילנא ז"ע (הספר נדפס בשנת תקמ"א עוד בחיי הגר"א מוילנא ז"ע), על המשנה (בבא קמא פרק ב' משנה ג') הכלב והגדי שקפצו מראש הגג ושברו את הכלים חייבין לשלם, והק' הגר"א מה זה שאמרה המשנה חייבין לשלם כאילו הכלב והגדי חייבין לשלם, הול"ל הבעה"ב חייב לשלם.

ותי' דהנה השמן פיתה את הערב רב שיעשו העגל, והשמן נקרא כלב כמו"ש מיד כלב יחידתי, והערב רב נקראים גדי שהם קופצים פעם לכאן ופעם לכאן, והנה בתורה נכתבו ב' אותיות גדולות הד' והר', ובשעת העגל לקחו את הנקודה העליונה שבראש הד' ונעשה ממנו ר', שפגמו ביחודו ית"ש, וזהו הכלב והגדי, הם השמן והערב רב, שקפצו מראש הגג, היינו ראש הגג העליונה שבר', ושברו את הכלים, בני ישראל נקראים כלים שהם כלים לקבל ההשפעות, והם הזוקן את בני ישראל, חייבים לשלם, להשלים הנקודה העליונה על מקומו עכ"ד הנפלאים של הגר"א.

לעת"ל ינסו אומות העולם לתקן פגם הד'

ועפ"ז אמרתי בעניי לפרש הגמ' במס' ע"ז (ג.) שלעת"ל יבואו אומות העולם ויאמרו תנה לנו מראש ונעשה אמר להן הקב"ה שומים שבעולם וכו' אלא אף על פי כן מצוה קלה יש לי וסוכה שמה לכו ועשו אותה וכו' מיד כל אחד [ואחד] נוטל והולך ועושה סוכה בראש גגו והקדוש ברוך הוא מקדיר עליהם חמה בתקופת תמוז וכל אחד אחד מבעש בסוכתו ויוצא ע"כ. ויש לדקדק למה יעשו סוכתם בראש גג"ם דייקא.

וע"פ הנ"ל א"ש מאד, דהנה האומות העולם שהשמן הוא השר שלהם, ימעון ויאמרו תנה לנו מראש ונעשה, וירצו לתקן מה שפגמו ולא האמינו באחדות ה', והחליפו מאח"ד לאח"ר, על כן ניתן להם מצות סוכה, שמצוה זו מיוחדת

הוא על תיקון זה, כמו"ש בתפארת שלמה (לסוכות ד"ה א"י ולקחתם) מה שחז"ל אמרו גבי סוכות, עד עשרים אמה אדם וידע שהוא ד"ר בסוכה, וכן גבי אחרונ הד"ר באילנו משנה לשנה, למה נקמו לשון ד"ר, שהוא משום דסוכה ואתרוג הם תיקון לחטא אדה"ר וקוץ ודרדר"ר תצמיח לך עיי"ש, וממעם זה יבאו ויעשו סוכה בראש גג"ם, רומזו על הפגם הנעשה על ידם בראש הגג של הד' כנ"ל, אבל לבסוף אינו עולה להם, ומבעמים בסוכה, וכמו שאמרו במשנה ושברו את הכלים, היינו שחזור הפגם לקדמותו בכחי' שבירה, והם באים על עונשם המעותר להם.

*

עמלק והמן פגמו בהאות ד' של אח"ד

והנה ע"י המן הרשע חוזר וניער הפגם של הקוץ והדרר, כמו שב' מזה בספה"ק, ובאמרי נועם (משפטים) כ' לפרש הכלב והגדי שקפצו מראש הגג, דהמן בעצמו נקרא כלב, כמו שאמרה אסתר בתפלתה, מיד כלב יחידתי, וגם נקרא גדי, שהוא בגימ' וכו"ב שהוא קליפת עמלק, וזהו מראש הגג, שרצה לפגם בהראשית היינו האותיות הראשונות של הוי"ה שהוא י"ה עיי"ש באורך גדול.

והנה לפי האמור לעיל בשם הגר"א, יש לאחד דבריו עם מש"כ האמרי נועם שיעלו יפה בקנה אחת, הכלב והגדי זה המן הרשע בעצמו [אמרי נועם], שקפצו מהראש הגג, היינו שפגם בקוץ הד' שהוא ראש הגג [הגר"א] ולעורר החטא של אדה"ר.

ומעתה י"ל מעם נוסף על קריאת שמו המן האנג"י, ממעם זה גופא שעל ידו חזר וניער הפגם בראש הג"ג. וזהו ג"כ כוונת מאמרם, הדיוש קופץ ברא"ש, היינו שקופץ ברא"ש הגג, לפגמו ולהחליפו מוד' לר', ועוד מרס נקרא שמו המן האנג"י, כבר רמזו חז"ל במעשיו המתועבים, ששלח יד לעמוד על א-ל אח"ד.

ועיני שפיר חזי דברים מתוקים בעמרת ישועה לפרש (לשבעות ס"ג קמ"ו) הגמ' (עירובין י"ג.) דר' מאיר חייש לזכוב נמי דילמא אתי ויתבי אתניה דדל"ת ומחיק ליה ומשוי ליה ר"ש ע"כ. ופי' רש"י דהיינו הד' דאחד, וביאר בעמ"י הכוונה דר' מאיר חייש שלא למחוק מאל אחד, לאל אחר ח"ו, וע"כ חייש לזכוב"ב דייקא, משום דזכוב"ב הוא קליפת עמלק, שהוא בגימ' א"ל אח"ר, ונרמז בר"ת של זכרון ב'ספר ו'שים באזני יהושע (עיי"ש בבעל המורים) שפגם באות ד' דאח"ד, ע"כ קאמר דייקא דחייש לזכוב"ב עיי"ש (ועי' גם בעמרת ישועה תרומה אות ו').

ולפי האמור עוד יש להעמיס בשם רשעים ירקב, המן האנג"י, כי אנג"י בגימ' וכו"ב שהוא קליפת עמלק דיתבי אתנא דדל"ת לקציץ בנמיעות.

והוא ג"כ מה שאומרים ביוצר לשבת זכור "איץ קוצץ בן קוצץ קוצץ לקציץ", שקאי על המן שהוא "קוצץ" היינו שרצה לקציץ ראש הדל"ת לעשותו בר', "בן קוצץ" בנו של עמלק שגם הוא לחם ילחם על ענין זה, "קוצץ" ר"ל הקוץ שלי של הד' "לקציץ".

ובענין זה ראוי להעתיק עוד דבר נחמד ממכתב הגה"צ ר' אהרן מביימש זצוק"ל (בנו של האמרי נועם חתן הדברי חיים, נדפס בנחלי בינה דף תמ"ז) לרמז כמה שאמרו חז"ל (חולין מ"ג:) ישב לו קוץ בושט, דהנה המן פגם בהקוץ של הד' כידוע, והמן במילואו ה"ה מ"ם נו"ן, בגימ' קוץ, וידוע מספה"ק כי חג

הפורים הוא תיקון הושט, וע"כ שמחין בו באכילה ושת', וזהו כוונת מאמרם, ישב לו קוץ בושט, שבפורים שהוא תיקון הושט, ישוב בתשובה שלימה על חטא הקוץ"ן הוא פגם האמונה עכ"ד.

*

הפגם באחרות הבית, הוא פגם בר' דאח"ד

והנה כמו שמצינו גבי אמונת אומן, שע"י הפגם ביחוד ה' נתהווה פגם בין ד' לר', ככה נמו מצינו בספה"ק גבי חיבור איש ואשתו, שאם אינו מתנהג כראוי בביתו ע"פ דרכי וחיובי התורה, נעשה פגם בהד' של אח"ד.

ואל תתמה על זה כי אביא לך עדים נאמנים ומוסמכים, והנה בהשקפה ראשונה יש לומר מצד הסברא כן, דהא תכלית הנישואין של איש ואשה הוא להיות כבשר אחד, כמ"ש בתורה, ומי שאינו נוהג כן ולא נעשה עם אשתו כבשר אח"ד, הרי הפסיד הד' של אחד והרי הוא כנגדה כבשר אחר, אמנם לא זו בלבד מצאנו, אלא שאף גם זאת מי שלא נעשה עם אשתו כבשר אחד, הוי כפגם בא-ל אחד ממש, והחליף מד' לר' וקוץ ודרדר הצמית לו.

ראשון לציון הוא הגה"ק ר' יונתן אייכש"ץ ז"ע בספרו תפארת יונתן (פ' משפטים) וז"ל המעם שנרצע [העבד] באוזן ימין, דהנשוא אשה עברית נעשו לבשר אחד, דאתדבק באל אחד, והנשוא שפחה מתדבק באל אחר, ואינו גוף שלם רק היא אחרת, וזהו ההפרש בין ד' לר', והגישו ארונו אל הדל"ת לרמוז על הדל"ת שהיה לו לדבק בעם אל אחד, ולא בעם אל אחר, ולכן נרצע אוזן ימין, שהוא נקב הששי שבנקבים שבראש, שהוא נגד אות הששי בהאותיות בג"ד כפר"ת, להורות שהוא דבוק באל אחר ולא באל אחד, ע"כ.

הרי מפורש יוצא מדבריו, דהנשוא אשה ונעשה לבשר אחד, הרי אז נעשה דבוק בא-ל אחד, ולולא זה, הוא דבוק באל אחר, והוא כתב כן גבי נושא אשה מעם אחר, אבל שפיר הוא ג"כ ד"ז בהנשוא אשתו ולא נעשה כבשר אחד, שפגם בוה בא-ל אח"ד, והחליף מד' לר', שאם בהתחברותו נעשה דבוק באל אחד, הרי בהפרדו ממנה ולא השלים עצמו, נפגם הד' ונתחלף לר'.

ואם עדיין לך נוקפך לומר כן, אביא לך עוד ראי' ברורה ע"ז שאינו משתמע לשני אנפין, ויחדיו היו תמים להורות לנו הדרך אשר נלך בה, והוא מש"כ בס' אמרת הצרופה (פ' משפטים - מחבר הספר הוא הגה"ק ר' צבי הירש זצ"ל אב"ד סאקלוב, הספר נרפס לראשונה בשנת תקע"ח אדר פמירת המחבר, עם הסכמות של גדולי הדור, וא' מהם הוא הגה"ק ר' יצחק מאיר מזינקוב ז"ע שכ' שאביו רבינו האוהב ישראל מאפס"א ז"ע ציזה לכן המחבר להדפיס החיבור, בהדפסה שני' עלו בהסכמה הגה"ק הדברי חיים ז"ע, הייטב לכ ז"ע, האך פרי תבואה ז"ע והשואל ומשיב ז"ע - תוכן הספר להראות היאך שכל התר"ג מצות נרמו בעשרת הדברות ע"י רמזים וגימטריאות שונות) ונעתיק דבריו בשלימותם וז"ל.

לכל בנות ישראל הנשואות חל על הבעל חיוב שלשה דברים הללו, שנאמר שארה כסותה ועונתה לא יגרע, המצוה זו נרמזה כדיבור לא יהי' לך אלהים אחרים על פני וגו', בתיבות "לא תעשה לך פסל וכל תמונה אשר", תמצא שם צירוף אתון, "ללפת לכל אשה שאר כסותם עונה", אתון דדין כאתון דדין, פ' שצריך ליתן לכל אשה שאר כסות ועונה, גם תיבת ו"ל"א תעבד"ם כ"י נרמו בר"ת ולכל א'שה תתן מ'זון כ'סות ע'ונה ל'א י'גרע ד'בר ב'הם.

מעם מצוה זו אין צריך פירוש, מפני שעניי האשה תלוי' בבעלה ואשה אין דרכה לישא וליתן בסחורה להמציא מרף לנפשה, וגם שקשורה במדרת השגחת בית בעלה ובניה, על כן ציזה הוא ית' שעל בעלה מוטל חיוב מוונות וצרכיה. אמנם יש מעם למצוה זו ע"פ האמת וכו', ומאן דגרע לתתא מאשתו אחד מג' דברים הללו גורם ח"ו פירוד ביווג העליון כי אז יש כח לקליפה לכנוס ונרגן

מפריד אלוף, וזהו סוד והמן נופל על המטה וגו', כי המן הוא הקליפה בגימ' חלבנ"ה, ורצה הרשע לעשות פירוד בקדושה, וזהו והמן נזפל על המטה ר"ת עונ"ה, שרצה לבטל יחוד העליון, כי אסתר רומזת לשכינה, והנה כס"ת גי' ת"ף [כמספר] ליל"ת, עונ"ה בגימ' קל"א [כמספר] סמא"ל, הרי לפניך כי אם יבטל האדם מצוה זו גורם ח"ו האדם רע ובליעל בת זוגו לכנוס.

ונרמו ג"כ בפסוק אם שלש אלה לא יעשה לה ויצא'ה תנ"ם אי'ן וגו' ס"ת המ"ן, כי הוא הס"מ כי שני פעמים המן עולה ק"ן, והוא קץ לכל בשר דאחשיך אנפי ברייתא, גם שמו רמזו לזה כי אותיות ה"ן מורים על היחוד כידוע, כי אלו אותיות אין להם זוג ובלשון ארמי הן היא אחת, והמ' הוא סימנא דמותא כמובא בוורה, ונכנסה המ' בין אותיות ה"ן והו נרגנן מפריד אלוף והבן, וזהו אל אחר שבאדם, על כן נרמזה מצוה זו כדיבור לא יהיה לך וגו'.

וענין זה נרמו ג"כ כאן במצוה זו בתיבות "אם אחרת יקח לו שארה כסותה ועונתה לא יגרע" תמצא צירוף אתון "אם יגרע השאר כסות עונתה יקח לו אלהות אחר" אתון דדין וכו', הוא הדבר אשר דברנו למעלה, שבחטא זה פוגם ח"ו ליתן כח לאל אחר כג"ל על כן נכללו המצות האלו בדבור אחד עכ"ל האמרת הצרופה.

ודבריו מפורשים להדיא, והליכות גדולות שנו כאן, כי המונע מאשתו דבר ממה שנתחייב בה, הוא נרגן מפריד אלוף, וגורם לשליטת הסמ"א, ופוגם באל אחד, והוא קרוב ונסמך לעבור על לא יהי' לך אלהים אחרים, והוי כלוקח אלהות אחר וגורם כח לאל אחר רח"ל.

ובמיוזוג הדברים עם מש"כ הרבי ר' יונתן ז"ע, הדברים מאירים כספירים, כי כל היכי שלא נתהווה בינו לבין אשתו והוי לבשר אחד, הוי אומר שנפגם ג"כ הא"ל אח"ד, ועובר על לא יהי' לך א-לקים אחרים.

הגורע שאר כסות ועונה עובר על לא יהיה לך אלהים אחרים

ומעתה האישי הנלכב ישם על לבו תרתי, חדא, דבהשפעתו לאשתו כראוי וכיאות כדין תורה בלי גרעון וחוסר מחמת מדותיו הגרועות וגאותו המדומה והמרומה, יזכה ליחד אל-א אחד, ובהתחברותו והשפעתו, גורם שפע רב לכל העולמות כאשר הוא גורם יחוד לעילא כמבואר בספה"ק, והרי עתה יש לזה משנה בהירות, כי ההנהגה הנכונה ע"פ תורה עם אשתו, הוא יחוד הש"ת ממש, זה לעומת זה, והוי לבשר אחד, הוא דוגמת ה' אחד, כמ"ש הרבי ר' יונתן ז"ע.

וזה לעומת זה, כל מה שגורע ממה שנתחייב, ואינו שם על לב לספק צרכיה הגשמיים והרגשיים [שכולם הם בכלל מצות עונה], נעשה חסר בעצמו, שפוגם באחרות הבורא, והוא קרוב וסמוך לעבור על לא יהי' לך אלהים אחרים. ובה מובן היטב הקשר בין דיבור לא יהי' לך לדיבור לא תנאף, כידוע שהיו הדברות חמשה מול חמשה והם זה נגד זה, ולאוור האמור הוא ברור.

ע"י כבוד אשתו גורם לשלימות האמונה וזוכה לפרנסה

ודאתאן להכי, נימא ב' פרפרת כ"ש, ידוע מ"ש חז"ל (ב"מ נ"ט) אמר ר' חלבו לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו שאין ברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו שנאמר ולאברם המיב בעבורה והיינו דאמר להו רבא לבני מחווא אוקירו לנשייכו כי היכי דתתערתו ע"כ.

והוא ע"ד הידוע כי על אמונה מקבלים שכר אף בהאי עלמא, כמ"ש בישמח משה (פ' יתרו) בשם המפרשים (ומתאמרא משמיה דהגאון ר"ד העשיל מקראקא זצ"ל) על הא דאיתא במדרש (ע"י שמו"ר כ"ג ה) אין ישראל ניוזנין אלא בזכות האמונה, ופירשו המפרשים עפ"מ דדרשו חז"ל (ע"ז ג.) היום לעשותם (דברים

ובשר מבשרו, ואחר ההתבוננות בזה, יקל מעליו הרבה מורח ומשא, קישיות ותערומות, והי' העקוב למישור, בשובה ונחת.

והימים האלו נזכרים ונעשים בכל ד"ר וד"ר משפח"ה ומשפח"ה, לחבר יחד משפחה ומשפחה להיות כאחדים ממש, להשלים ביתו כאוות נפשותיהם בשמחה הראויה, ולתקן כל בדקי הבית ונוקין שנסדקו ונתערערו כל השנה ע"י כחם של עמלק והמן והנגררים אחריהם מהשפעתם, ועמיד יסודות איתנים הנבנים על דרכי התורה, שדרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום.

וכאן המקום לעורר על שבימי הפורים נמצאים הרבה אשר הרצים יצאו דחופים מביתם באשמורת הבוקר, להיות מקבץ על הגבאות, וככה הולך סחור סחור מן הבקר ועד הערב, ומשים נפשו בכפו לאסוף ולצבור הון, ובבית נמצאת אשה משכל"ת ועיניהם של עני' נשואות לבעלה אשר אינו יודע בין ימינו לשמאל אחר השת' כדת, ואינו שם על לב מש"כ הרמב"ם (הל' מגילה פ"א הל' י"ז) מוטב לאדם להרבות במתנות אביונים מלהרבות בסעודתו ובשלוח מנות לרעיו שאין שם שמחה גדולה ומפוארה אלא לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות וגרים שהמשמח לב האומללים האלו דומה לשכינה שנאמר להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים ע"כ. והקשיא יורד ונוקב עד התהום, וכי אשתו ובניו גרועים הם מאלמנות ויתומים אשר אין אביהם צריך לשמחם ולהחיותם, וכי כך הוא דינם להיות נידון ביום הפורים כיתומים ואלמנה, אתמהא.

והחכם עיניו בראשו להיות שמח וטוב לב עם אשתו ובניו, לבל יעזבם לנפשם כצאן בלי רועה דווים וסחופים להתמלאות בשמחת פורים רק ע"י הסיכוב בשוקים וברחובות, ותחלה וראש יתן עיניו ולבו על צרכי ביתו, להיות עומד בראש שמחתם, ואח"כ נוטל רשות לזכות את אחרים בשמחה ובמצות צדקה.

הקב"ה הראה לאדם הראשון מחיית עמלק

עוד זאת נמצא באפרקסאת דעניא, לפרש הגמ' (פסחים ק"ח). א"ר יהושע בן לוי בשעה שאמר הקב"ה לאדם וקוץ ודרדר תצמיח לך ולגו עיניו דמעות אמר לפניו רבש"ע אני וחמורי נאכל באבוס אחד כיון שאמר לו בועת אפך תאכל לחם נתקררה דעתו ע"כ, והענין תמוה במה נתקררה דעתו במאמר הקב"ה וקוץ ודרדר תצמיח לך.

אולם ע"פ האמור יובן מאוד, דהנה אדם הראשון ראה והשכיל עד סוף כל הדורות, ומלחמת עמלק היה גלוי וידוע לפני עיניו, והעמיק והבחין בפגמו בחמאו בעץ הדעת שנעשה איזה פגם בקוץ של אח"ד, וע"ז נאמר לו וקוץ ודרדר תצמיח לך, וולגו עיניו דמעות, אך יוכל להתקרב לפני בוראו ולידע חובתו בעולמו, וע"ז הוא דקאמר אני וחמורי נאכל באבוס אחד, ר"ל הנשמה והחומ"ד שניהם יעמדו בדרגא שוה, בלי ידיעה ברורה ההבחנה בין ה' אחד לאל אחר.

וע"ז השיב לו הקב"ה בועת אפך תאכל לחם, ויבואר ע"פ מש"כ הגה"ק ר' הלל קאלאמייער זצוק"ל (שירי משכיל בהקדמה) לרמו בפסוק בועת אפך תאכל לחם, שהאותיות וע"ת א'פך הוא ר"ת ת'מחה א'ת זכר ע'מלק, שע"י שתשבר כחו של המסית, תאכל לחם, תזכה לשפע ופרנסה בריוח ע"כ. ולענינו י"ל במשנה תוקף, בועת אפך שרמוז בו מחיית עמלק, הוא תיקון על הקוץ והדרדר, פגמו של עמלק, וע"ז התקררה דעתו של אדם הראשון, כאשר הראה לו הקב"ה מצות מחיית עמלק.

ויש להוסיף עוד, ע"פ האמור לעיל שבזכות האמונה נזונו ישראל, נמצא שע"י מחיית עמלק נשפע פרנסה והרחבה לישראל, והיינו דכ' בועת אפך תאכל לחם, ע"י מחיית עמלק, תזכה לאכול לחמך בריוח. ולהרחיב הענין י"ל עוד,

ז' י"א) ומחר לקבל שכרם, ושכר מצוה כהאי עלמא ליכא (קידושין לט:), דקשה על זה הא הקב"ה שומר תורתו, כדאיתא בירושלמי (ר"ה פ"א ה"ג), ושמו את משמרתו (ויקרא כ"ב ט') אמר הקב"ה אני שומר מצותיה של תורה, והרי כתיב (דברים כ"ד ט') ביומו תתן שכרו, ולא תלין פעולת שכיר (ויקרא י"ט י"ג). וישוּב לד"ז על פי מה דקיימא לן בחושן משפט (כ"י של"ט ס"ז) האומר לשלוחו שכור לי פעלים ושכרן ואמר להם שכרם על בעל הבית, אין שום אחד מהם עובר על כל תלין.

ידוע כי תורה שהוא מנין תרי"א צוה לנו משה, ושתים מפי הגבורה שמענו. אם כן על התרי"א שכרן על ידי שליח וליכא כל תלין, אבל על השתים מפי הגבורה איכא כל תלין ומגיע שכר בעולם הזה, ושתים אלה הם יסוד אמונתנו. וזה שאמרו אין ישראל נוזנים אלא בזכות האמונה. ובוה פי' האור חדש בספרו חוות יאיר (דרוש אות תורה, סוף אות ג') טובים השנים מן האחד (קהלת ד' ט'), כלומר השני מצוות ששמענו מפי האחד כ"ה, כי יש שכר טוב בעמלק, ר"ל מיד בעולם הזה, עכ"ד הישמח משה.

ועד"ז פי' א"ז וצ"ל באהל תורה (היי' מש"כ ואנכי פנית הבית ומקום לגמלים, אנכי, הוא מצוה הראשונה, פנית הבית היינו מע"ז כמ"ש רש"י ורומז על דיבור השני לא יהי לך, דבעבור שתי אלה, ומקום לגמלים, יש מקום לגמול שכר טוב ע"כ.

ולאור זה הנה כי בן נימא דכמו כן באם הוא זוכה להתנהג כראוי, והוא זהיר בכבוד אשתו וכל צרכיה, זוכה לברכה מרובה בביתו, כי קיום מצות שאר כסות ועונה הוא קיום האמונה, ובעבור האמונה מגיע שכר אף כהאי עלמא וא"ש מאד כס"ד.

*

מלחמה לה' בעמלק הוא על שלימות וקדושת הבית

והנה ידוע מספח"ק שכ' לרמו עה"פ מלחמה לה' בעמלק מוד"ר ד"ר שעמלק הרשע רצה לפגום בהמשך הדורות של ישראל, והמיל וזהמא ופגם בענין זה, ובספח"ק חכמת הנפש להרוקח (פרק ס"ג) כ' לרמו וקוץ ודרדר בנמ' דדור"ת. היו אומר דב' הרמזים במד"ר ד"ר, הן מה שרצה עמלק לפגום בא"ל אח"ד ולעשות ממנו ח"ו א"ל אח"ד, הן מה שפגם בהמשך הדורות, היינו הך, כי גם הפגם בשלימות הבית של ישראל באיזה אופן שהוא, בין כשח"ו נושא אשה שאינה מותרת לו מוה"ת, או אפילו אם אינו מספק צרכי אשתו מה שנתחייב ע"פ תורה, הוא פגם ביהוד ה'.

ועיקר מלחמת עמלק הוא על ב' שרשים שהם אחת, פגם האמונה, ונגזן מפריד בין איש לאשתו, בין במהות הקדושה שביניהם, ובין בהנהגה הראוי' והנכונה, ובשרשם הם ענין אחד, כי כל פגם כ"ש בין איש לאשתו נפעלה פעולה שאינה ראוי' לשבח בבחי' א-ל אח"ד כמ"ש הרבי ר' יונתן והאמרת הצרופה הג"ל, וע"ז משים עמלק הרשע כל כחו, לחרחר ריב בין איש לאשתו, ולגרום נזקים גדולים בכל המצורף להבית, תחלה להרס עמודי הבית, ואח"כ פרחי הבית רח"ל. וכמו"כ המן הרשע, קיים בעצמו והמן נופל על המטה, לבטל ההשפעה הראוי' כמצותה כנ"ל (שרמו כאמרת הצרופה שהוא ר"ת עונ"ה) ששרשה נעוץ במדת הגאווה, ואינו שם על לבו צרכיה המיוחדים המבועים בה.

ובר מן דין יש להבין, כי חד מן עיקרי ויסודות הבית הגורם לשלימותה והעמדתה על בסיסה, הוא אמונה שלימה בבורא עולם, בכל מצבים שנקלע לידע ולהאמין כי לא מודה נעשתה רק מהאחד יחיד ומיוחד אשר זוגם וחיברם ביחד, ולטובת ושלימת נפשו עובר עליו מה שעובר עליו, וכמו כן האמונה שבמקור ושורש נשמתם אחת הם כמ"ש חז"ל, והוא אבר מאבריו

לחם הוא האשה, כמ"ש כי אם הלחם אשר הוא אוכל, שתיקון הקיץ והדרדר תלוי נמי בהתנהגותו עמה, כאמור ומפורש, והוא מבואר.

*

תוקף אחיזת הנחש - עמלק - המן, הוא בנעל

ולמעמיק הענין בשייכותו של ימי הפורים ושלמות הבית, נוסף מעם לשבח, ע"פ הידוע ממדרשים, דמרדכי הצדיק הראה להמן הרשע את נעלו, שהי' כתוב עליו שהמן נמכר לו ממכרת עבד וע"ז עלה חרון אפי של המן הרשע ע"כ. ויש להתבונן נעל זה מה טיבה.

ונראה עפ"מ"כ בספ"ק דעיקר אחיזתו של הנחש"ש הוא בנעל" שהוא נמזיקין נחש ע"פ לחמו, והנה אי' בזה"ק (שמות רכ"ב) דבמאמר הקב"ה למושה של נעליך, הורה לו לפרוש מן האשה, כי האשה נקראת נעל, וזהו סוד החליצה (וזה"ק במדבר ק"פ). והרי עתה יש לדון מינה, שהנחש שגם הוא אחיזתו בנעל, רוצה להתגבר על שלמות הבית, שנרמזת בנעל, ועל ענין זה רמזו חז"ל (כתובות ע"ב) אין אדם דר עם נחש בכפיפה אחת.

והנה עמלק הרשע אחוז בצפרניו בנחש הקדמוני, גבר נחשירכון (אונקלס עה"פ יודע ציד), ומטרתו של עמלק הרשע לשבר חומת הברזל המקף וסובב בית ישראל, ולפגום בהמשך הדורות, כמ"ש הספ"ק לרמז עה"פ מלחמה לה' בעמלק מדר"ר, ובס' חכמת הנפש להרוקח (פרק ס"ג) ב' וקו"ץ ודרדר בנימי' דורו"ת. והוא כדבר האמור, שכל ענינו של עמלק הרשע ונצר וזון מכני בניו המן האגני תולדותיהם של רשעים כיוצא בהם, לערער יסודי הבית המבוסס על אדני התורה והשלום.

ועל כן כאשר המן הרשע הראה כחו וגבורתו, והכניע את כולם תחתיו, להגביר כח הפומאה, הראה לו מרדכי הצדיק את נע"לו, שהנעל דקדושה הוא בימול וכיתות כחות הנחש הקדמוני שאחוז בנעל, והוראת הנעל בקדושה הוא שלמות קדושת הבית ישראל בכל פרטיה ודקדוקיה.

ואולי שמעמ"ם זה ב' הקדמונים שנהגו לכתוב שמו של עמלק על הנעלים ולמחקו, כי כאמור שם הוא עיקר כחו ואחיזתו ובכל הרמז והטמון בזה, שהוא לענינו אחדות ושלמות בית ישראל.

*

תמצית הדברים שקליפת עמלק אחוז בפגם האמונה ופגם בשלימות הבית

תבוא לרמז כל זאת בפסוק שהתחלנו, דהנה כאשר הראנו בזה כי שורש נחש צפעון הקדמוני להרס ולשבר, הוא על שני דברים שהם אחת, אמונת אומן באלקי ישראל, ואחדות איש ואשתו. ושניהם נרמזים בפסוק וקיץ ודרדר, ב"פ ד"ר אחת על פגם האמונה, ואחת על פגם שלמות הבית. הרי עתה נכון הדבר לומר, שע"ז נתיחדו ב"פ בשנה לתיקון ד"ז.

והוא מפורש באמרי נועם (בפרשתן) באריכות על פסוק זה, שמש"כ ב"פ אחת בשנה, א' רמזו על וזה"כ וא' רמזו על ימי הפורים, שהם בדרגא שוה, ששניהם הוא זמן תיקון הקיץ והדרדר, ורמזו במש"כ קרנותיו, כי עמל"ק רמזו בקר"ן כמו שרמזו בספרים (בני יששכר) עה"פ וכל קרני רשעים אנדע, שהק"ן של רשעים הוא ר"ם בנימי' עמל"ק עיי"ש באורך גדול. ויש להוסיף על דבריו במש"כ על קרנותיו, שקאי על קרן הד' שנפגם בחמא אדה"ר, וע"ז וכפר אהרן ב"פ בשנה לחזור הדבר לשלימותו.

ולדברינו הנ"ל יש להמתיק עוד בתוספת תבלין, כי על שני ענינים נפרדים נתיחדו הב"פ בשנה, ראשון לציין הוא יום הכפורים, שהזמן גרמא על תיקון יחוד האמונה. ושניה לו בפורים שהוא זמן תיקון פגם הד"ר בנוגע לשלימות הבית, כי פורים"ם הוא מלשון פרי' ורבי' כמ"ש בספרים, ואז הוא ג"כ הכנעת הנחש [עמלק - המן] שאחוז בנעל, לשבר מלחמות רשע כבוונה תחלה להרס נאמנות ויסודות הבית, ולהעמידם על מכונם והיכלם בקדושה.

הוספות והערות

אל מע"כ הגה"ח בנש"ג רבי יצחק לויפער שליט"א

אב"י בעיר הקודש וויליאמסבורג

אין די בפי מילים לתאר את התרגשותי מדי שבוע, מגליון היקר השופע דעת וחכמה, פלפול וסברא, מדה טובה ושלוש אוהלה!

בפרט לאחר מדור שלום הבית והחינוך, נגשים לגנתא דאורייתא, לטייל במילי דאגדתא בפלפולא חריפתא, וכל שבוע מזכה אותנו במערכות אשר מעלה במצודתו, בדרך הדרוש והחסידות. ובפרט כי יהלך בדרך רבותינו הקדושים, והינך צולל במים אדירים לסלסל ולהאיר נתיבות דרוש ומוסר, בטוב טעם ודעת.

בגליון לפרשת תרומה הזכרת דברי החת"ס שהכרובים מרמזים לעמלי התורה. יש לציין לדברי הס"ח (מהדורת ברלין) סימן תתש"ט: שציווי הכרובים עם כנפיהם הוא לרמז, שהותרה מגינה על לומדיה, כמו הכנפים המגינים מעל ראש החי. וכן שני הכרובים מרמזים שיש לעסוק בתורה בשנים, שנאמר אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו.

הבאת את חידושו של רבנו בחיי ששני הכרובים היו אחד כדמות זכר ואילו השני כדמות נקבה. דבר פלאי מובא בס"ח הנזכר ששני הסדרים 'זרעים וטהרות' הם בבחינת זכר שאינם מולידים, בכך שאין להם תלמוד, ואילו שאר הסדרים בבחינת נקבות משום שחכמינו הפיקו מהם תלמוד! והדברים פלואים ביותר.

כן היה לך לציין שהרבנו בחיי, מביא פירוש נוסף: שהיו שני זכרים אחד מבוגר והשני כילד. ואולי יש להעלות סלסול, שהמבוגר מלמד ומוריק חכמה לצעיר ממנו על זאת הנני בזה ברכאין טבין מעומקא דליבאי שיזכהו השי"ת להרבות שלום בעולם, ולהפיץ מעיינותיו חוצה, וישמחו בהם אוהבי תורה שיביאו זאת הברכה לביתם ביקרא דאורייתא

יחיאל גאלדהאבער מירושלים

בעריכת הרב יצחק לויפער פאר שאלות און הערות אדער צו באקומען דעם גליון binyan@yeshivanet.com

ביטע האלטן די גליונות פריזואט און נישט צושפרייטן אין בתי מדרשים.